

ΤΟ ΚΘ' ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Στις 11 Φεβρουαρίου πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα τῆς Δημοσιογραφικῆς Ἑστίας στή Λευκωσία τό ΚΘ' Θεολογικό Συνέδριο τῆς Παγκύπριας Ἑνώσης Ἑλλήνων Θεολόγων μέ θέμα «Βιοεπιστῆμες: Λόγος καί ἀντίλογος».

Στό Συνέδριο ἔκαμαν εἰσηγήσεις ὁ Μητροπολίτης Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος μέ θέμα «Ὁρθόδοξη Βιοηθική: Ἀναγκαιότητα καί ιδιώματα», ὁ Δρ Νικόλαος Κόϊος μέ θέμα «Ἡ ἀρχή τῆς ζωῆς: Ἡ ὀρθόδοξη ἄποψη» καί ὁ Δρ Ἰωάννης Μπέκος μέ θέμα «Εὐθανασία ἢ κατά “προαίρεσιν” θάνατος; Μιά κριτική τῆς κυρίαρχης βιοηθικῆς».

Τίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου κήρυξε ὁ Μητροπολίτης Πάφου κ. Χρυσόστομος, Προεδρεύων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας, μέ τήν ἀκόλουθη προσφώνηση:

«Ἀποδέχτηκα μέ ιδιαίτερη χαρά τήν πρόταση τῆς Παγκύπριας Ἑνώσης Ἑλλήνων Θεολόγων γιά νά κηρύξω τήν ἑναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Θεολογικοῦ αὐτοῦ Συνεδρίου. Ἡ χαρά μου εἶναι πράγματι πολύ μεγάλη, γιατί τό θέμα τοῦ Συνεδρίου «Βιοεπιστῆμες: Λόγος καί ἀντίλογος» δείχνει πῶς οἱ Θεολόγοι μας εὐαισθητοποιοῦνται στίς σύγχρονες ἐκφάνσεις τῆς Ἐπιστήμης καί τῆς Τεχνολογίας καί ἀναζητοῦν ἀπαντήσεις σέ καινούργια ἐρωτήματα πού τώρα ἀναφύονται. Ἄν λάβει κανεῖς ὑπόψη ὅτι αὐτό τόν καιρό στήν Κύπρο οἱ Θεολόγοι ἔχουν νά ἀντιμετωπίσουν πολλά ἄλλα προβλήματα πού σχετίζονται μέ τήν «περίφημη» ἐκπαιδευτική μεταρρύθμιση, ὅπως εἶναι τό φιλοσοφικό καί ἀξιολογικό ὑπόβαθρο τῆς Παιδείας μας, ἡ ἐπιχειρούμενη μείωση τῶν ὥρῶν διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν

Θρησκευτικῶν καί ἄλλα, τότε ἡ ἐπιλογή τοῦ θέματος τοῦ Συνεδρίου τους ἀποκτᾷ ἰδιαίτερη σημασία.

Οἱ Βιοεπιστῆμες, δηλ. οἱ κλάδοι τῆς Ἐπιστήμης, πού ἔχουν ὡς ἀντικείμενο ἔρευνας τό φαινόμενο τῆς ζωῆς, ἀπό τό κύτταρο καί τούς μικροοργανισμούς μέχρι τά ζῶα καί τόν ἴδιο τόν ἄνθρωπο, καθὼς καί ἡ ἀντίστοιχη Βιοτεχνολογία, ἔχουν σημειώσει τεράστια ἀνάπτυξη στίς τελευταῖες δεκαετίες. Τά ἐπιτεύγματά τους εἶναι πολλά καί μερικά ἀπό αὐτά (ὅπως οἱ μεταμοσχεύσεις ὀργάνων καί ἡ τεχνητή γονιμοποίηση) ἐφαρμόζονται ἤδη καί στήν ἰδιαίτερη πατρίδα μας. Ἀλλά καί πολλοί ὅροι, ὅπως κλωνοποίηση, γενετικῶς μεταλλαγμένα τρόφιμα, γονιδιακή θεραπεία, ἔγιναν οἰκεῖοι στό σημερινό μέσο ἄνθρωπο.

Πολλά ἀπό τά ἐπιτεύγματα τῶν Βιοεπιστημῶν κρίνονται ἀπό τόν μέσον ἄνθρωπον ὡς εὐεργετικά γιά τή ζωή του. Ἔτσι μέ τίς μεταμοσχεύσεις ὀργάνων σώζονται ζωές καί παρέχεται ἡ δυνατότητα ἐπιβίωσης σέ ἀνθρώπους πού ἀντιμετωπίζουν προβλήματα μέ ζωτικά ὄργανά τους. Ἡ τεχνητή γονιμοποίηση ἐπιτρέπει στά ἄτεκνα ζευγάρια νά ἀποκτήσουν ἀπογόνους. Ἡ γενετική μηχανική μέ τήν ἐπέμβαση στά ἀνθρώπινα γονίδια ἐπαγγέλλεται τήν πρόβλεψη καί θεραπεία ἀσθενειῶν κ.λ.π.

Υπάρχουν, ὅμως, καί περιπτώσεις, στίς ὁποῖες δέν κρίνεται ἀπό ὅλους ἐπιωφελές, ἢ τουλάχιστον δέν στερεῖται διλημμάτων, ἡ ἐφαρμογή τῶν νέων ἐφευρέσεων, ὅπως ἀντιληφθήκαμε τόν τελευταῖο καιρό μέ τίς συζητήσεις γύρω ἀπό τό θέμα τῆς κλωνοποίησης.

Ἀκόμα σέ ὀρισμένους ἄλλους τομεῖς, στούς ὁποίους τά πράγματα ἄλλαξαν ριζικά τά τελευταῖα χρόνια, ὄχι μόνο ὁ θρησκευόμενος, ἀλλά καί ὁ μέσος ἄνθρωπος τῆς κοινωνίας μας ἐκφράζει ἀντιρρήσεις. Τέτοιοι τομεῖς, ὅπως παρακολουθοῦμε ὅλοι ἀπό τά Μ.Μ.Ε., εἶναι π.χ. ὁ τομέας τῶν ἀμβλώσεων, καί ὁ τομέας τῆς εὐθανασίας, τῆς ἱατρικῶς δηλαδή ἐπικουρούμενης αὐτοκτονίας ἢ δολοφονίας πασχόντων ἀνθρώπων, μέ προηγμένα μέσα, μέ τό πρόσχημα τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπό τό σωματικό πόνο.

Μά καί στίς περιπτώσεις τῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιτευγμάτων

πού κρίνονται ως έπωφελή, έλλοχεύει πάντα ό κίνδυνος τής κατάχρησης ή τής παράχρησης. Άν σέ καθετί χρειάζεται μέτρο καί διάκριση, κρίση καί κριτήρια, γιά τό τί είναι καλό καί τί κακό, ποϋ τελειώνει τό ένα καί ποϋ αρχίζει τό άλλο, πολύ περισσότερο ισχύουν αϋτά γιά τόν ευαίσθητο τομέα τών Βιοεπιστημών καί τής Βιοτεχνολογίας. Έξάλλου ισχύει πάντα ό αφορισμός τοϋ αγίου Γρηγορίου τοϋ Θεολόγου: «Τό καλόν οϋ καλόν, όταν μή καλώς γένηται».

Είναι ακριβώς αϋτές οι άπορίες καί τά διλήμματα τών ανθρώπων πού όδήγησαν καί στην εμφάνιση τής Βιοηθικής. Η Βιοηθική καλείται νά υποδείξει τά όρια ανάμεσα στις θετικές καί αρνητικές συνέπειες τών Βιοεπιστημών καί τής Βιοτεχνολογίας στή ζωή μας, νά προβάλλει κριτήρια επιλογής πορείας μέσα από τούς πολλούς καί ποικίλους δρόμους πού διανοίγονται καί νά δημιουργήσει αντιστάσεις στή συνεχώς αυξανόμενη πίεση γιά εφαρμογή στή ζωή τών ανθρώπων τών όποιωνδήποτε νέων έφευρέσεων ή ανακαλύψεων. Γιά μς τούς Χριστιανούς, βέβαια, ή Βιοηθική πρέπει νά λαμβάνει πάντα υπόψη τό θέλημα τοϋ Θεοϋ.

Έχουν, λοιπόν, οι Βιοεπιστήμες νά προτείνουν θετικά καί ωφέλιμα στή ζωή μας, παρουσιάζουν όμως καί μίαν άλλην όψη, δημιουργοϋν διλήμματα, ύπάρχει, όπως πολύ όρθά λέει καί ό τίτλος τοϋ Συνεδρίου, «λόγος καί αντίλογος».

Ό περασμένος αιώνας, ό 20ός, πού μς έφυγε πρίν από λίγα χρόνια, χαρακτηρίστηκε από πολλούς ως ό αιώνας τής διάσπασης τοϋ ατόμου καί από άλλους ως ό αιώνας τών πλαστικών. Εμφανίστηκαν καί τότε διλήμματα πού άφοροϋν στην τεράστια δύναμη, πού μπορούσε νά διαχειριστεί ό «πεπτωκώς» άνθρωπος μέ τό έλλειμματικό ήθος ή μέ τήν επιβάρυνση τοϋ περιβάλλοντος μέ μή διασπώμενα σώματα (τά πλαστικά, ως γνωστόν, σάν άλλος άφορισμένος, δέν διαλύονται σέ κανένα τάφον). Τά διλήμματα, όμως, δέν άφορούσαν σ' όλους (δέν διαχειρίζονταν όλοι πυρηνική ενέργεια) οϋτε κι ήταν τόσο θεμελιακά γιά τή ζωή τους. Ό 21ος αιώνας προοιωνίζεται ν'αναι ό αιώνας τών Βιοεπιστημών. Κι αϋτές θά προκαλέσουν διλήμματα σ' όλους καί θ'αναι διλήμματα θεμελιακά γιά τήν ύπαρξη καί

τήν ἰσορροπία τῶν ἀνθρώπων. Χρειάζεται ἐπομένως πολλή προσοχή καί φόβος Θεοῦ τόσο στήν ἀποδοχή καί χρήση τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν Βιοεπιστημῶν, ὅσο καί κυρίως στήν καθοδήγηση ἄλλων.

Δέν εἶναι εὐκολο στόν κάθε ἄνθρωπο, ὅσο πιστός κι ἂν εἶναι αὐτός, νά βρεῖ χωρίς χειραγωγή, μέσα στήν Ἁγία Γραφή, ἀπαντήσεις στά ἐρωτήματα πού δημιούργησαν οἱ νέες καί πρωτόγνωρες ἐφευρέσεις τοῦ καιροῦ μας. Στήν Ἁγία Γραφή βρίσκουμε σέ γενικές καί ἀναλλοίωτες ἀρχές τό θέλημα τοῦ Θεοῦ πού παραμένει τό ἴδιο ἀπό τότε πού δημιουργήθηκε ὁ κόσμος καί θά ἐξακολουθήσει νά μένει ἔτσι γιά πάντα. Δική μας ἐπίπονη δουλειά, τῶν Θεολόγων καί τῶν κληρικῶν, εἶναι νά ἐγκύψουμε στήν Ἁγία Γραφή καί μέ προσευχή καί μελέτη νά βροῦμε, μέ βάση τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀπαντήσεις στά φλέγοντα ἐρωτήματα τῆς ἐποχῆς μας.

Ἰδιαίτερα στίς μέρες μας πού οἱ ἀνακαλύψεις στόν τομέα τῶν Βιοεπιστημῶν καί οἱ ἐφευρέσεις στό πεδίο τῆς Βιοτεχνολογίας πολλαπλασιάζονται ταχύτατα, μέ ἀποτέλεσμα πολλοί νά μή προλαμβαίνουν, ὅχι νά ἐξοικειωθοῦν μέ αὐτές, ἀλλ' οὔτε κἂν νά τίς ἀπαριθμήσουν, καθίσταται ἀναγκαῖος καί ἀπαραίτητος ὁ καθοδηγητικός ρόλος τῶν Ὁρθοδόξων Θεολόγων. Εἶναι γι' αὐτό πού προσλαμβάνει ἰδιαίτερη σημασία τό σημαντικό Συνέδριό σας, ἀγαπητοί Θεολόγοι.

Ὡς Ἱερά Σύνοδος μετέχουμε στήν «Διαρθόδοξον Ἐπιτροπήν διά θέματα Βιοηθικῆς» διά Συνοδικοῦ Μέλους, γι' αὐτό καί θά ἀναμένουμε μέ πολύ ἐνδιαφέρον τά πορίσματα τοῦ Συνεδρίου σας. Σ' αὐτά θά στηριχτοῦμε γιά νά διαφωτίσουμε κι ἐμεῖς μέ τή σειρά μας τόν πιστό λαό τοῦ Θεοῦ. Μ' αὐτές τίς σκέψεις καί καλωσορίζοντας στήν Κύπρο τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαο, καθώς καί τούς ἄλλους διακεκριμένους εἰσηγητές, κηρύσσω τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου τῆς ΠΕΕΘ καί εὐχομαι κάθε ἐπιτυχία σ' αὐτό».